

Βρυξέλλες, 19.11.2019
COM(2019) 553 final

NOTE

This language version reflects the corrections done to the original EN version retransmitted under COM(2019) 553 final/3 of 18.11.2019

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με το σχέδιο κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη θέσπιση του καθεστώτος του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή και των γενικών όρων άσκησης των καθηκόντων του (καθεστώς του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή) και για την κατάργηση της απόφασης 94/262/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με το σχέδιο κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη θέσπιση του καθεστώτος του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή και των γενικών όρων άσκησης των καθηκόντων του (καθεστώς του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή) και για την κατάργηση της απόφασης 94/262/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ

Στις 25 Μαρτίου 2019 και σύμφωνα με το άρθρο 228 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέστειλε επιστολή προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την οποία ζητούσε τη γνώμη της σχετικά με το σχέδιο κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο εγκρίθηκε κατά τη σύνοδο ολομέλειας της 12ης Φεβρουαρίου 2019, για τη θέσπιση του καθεστώτος του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή και των γενικών όρων άσκησης των καθηκόντων του (καθεστώς του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή) και για την κατάργηση της απόφασης 94/262/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ.

Η Επιτροπή χαιρετίζει το σχέδιο κανονισμού, το οποίο επανεξετάζει το καθεστώς του Διαμεσολαβητή για πρώτη φορά από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας. Πολλές από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις παγιώνουν την τρέχουσα πρακτική ή εισάγουν βελτιώσεις. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν συμφωνεί με ορισμένες από τις τροποποιήσεις και/ή επιθυμεί να υποβάλει σχόλια σχετικά με ορισμένες πτυχές (βλ. κατωτέρω).

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ 5 - ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 5 του σχεδίου κανονισμού, ο Διαμεσολαβητής «έχει το δικαίωμα να κάνει συστάσεις όταν διαπιστώνει ότι ένα θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός της Ένωσης δεν εφαρμόζει ορθά μια δικαστική απόφαση».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

- (1) Στις Συνθήκες της ΕΕ δεν παρέχεται καμία νομική βάση για την αξιολόγηση της εφαρμογής δικαστικών αποφάσεων από τον Διαμεσολαβητή. Οι Συνθήκες προβλέπουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα ένδικων μέσων ώστε να διασφαλίζεται ότι τα θεσμικά όργανα εφαρμόζουν ορθά τις δικαστικές αποφάσεις. Ειδικότερα, το άρθρο 266 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «[τ]ο θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμός των οποίων η πράξη εκηρύχθη άκυρη ή των οποίων η παράλειψη εκηρύχθη αντίθετη προς τις Συνθήκες, οφείλουν να λαμβάνουν τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Τα θεσμικά όργανα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να συμμορφώνονται με την εν λόγω υποχρέωση, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του δικαστικού συστήματος της Ένωσης. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, εάν το ενδιαφερόμενο μέρος δεν είναι ικανοποιημένο με τα μέτρα που ελήφθησαν, μπορεί να ασκήσει προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 263 της ΣΛΕΕ και, εάν το θεσμικό όργανο παραλείψει να αποφασίσει, το ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να ενεργήσει βάσει του άρθρου 265 της ΣΛΕΕ. Επιπλέον, το λόγω μέρος μπορεί να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 340 της ΣΛΕΕ. Συνεπώς, παρότι ο Διαμεσολαβητής μπορεί να λαμβάνει υπόψη του αποφάσεις του Δικαστηρίου κατά την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των θεσμικών οργάνων στο πλαίσιο έρευνας, η αξιολόγηση αυτής καθαυτής της εφαρμογής των δικαστικών αποφάσεων υπερβαίνει την εντολή του.

- (2) Η αιτιολογική σκέψη δεν είναι συμβατή με το άρθρο 228 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι ο Διαμεσολαβητής διεξάγει έρευνες «εκτός εάν για τα καταγγελλόμενα γεγονότα έχει ή είχε κινηθεί δικαστική διαδικασία». Όπως απεφάνθη το Δικαστήριο, με την εγκαθίδρυση του Διαμεσολαβητή, η Συνθήκη προσέφερε στους πολίτες μια εναλλακτική οδό, έναντι της ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του ενωσιακού δικαστή, για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους και είναι σαφές ότι οι δύο αυτές οδοί δεν μπορούν να ακολουθηθούν παράλληλα¹. Το παραπάνω αντικατοπτρίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 του ισχύοντος καθεστώτος, στο οποίο επισημαίνεται σαφώς ότι «[ο] Διαμεσολαβητής δεν μπορεί να παρέμβει σε διαδικασία εκκρεμούσα ενώπιον δικαστικής αρχής, ούτε να αμφισβητήσει το βάσιμο μιας δικαστικής απόφασης» και διατηρείται, με ακριβέστερη διατύπωση, στο προτεινόμενο καθεστώς, με την προσθήκη ότι ο Διαμεσολαβητής δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αρμοδιότητα ενός δικαστηρίου να εκδώσει μια απόφαση. Προκειμένου να απευθύνει συστάσεις στα θεσμικά όργανα όσον αφορά τη συνέχεια που δόθηκε σε μια συγκεκριμένη απόφαση, ο Διαμεσολαβητής θα πρέπει να ερμηνεύσει την απόφαση. Ωστόσο, αυτό εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Το Δικαστήριο, σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια και την έκταση των αποτελεσμάτων αποφάσεως, είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της, μετά από αίτηση διαδίκου ή θεσμικού οργάνου της Ένωσης που έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο (άρθρο 43 του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- (3) Σύμφωνα με το άρθρο 228 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ο Διαμεσολαβητής δεν είναι αρμόδιος να διεξάγει έρευνες σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης που αφορούν το Δικαστήριο «κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών του καθηκόντων». Η προτεινόμενη αιτιολογική σκέψη θα καταστρατηγήσει, κατά μία έννοια, την εν λόγω απαγόρευση εκ των υστέρων, παρέχοντας στον Διαμεσολαβητή τη δυνατότητα να ερμηνεύει αποφάσεις και να διατυπώνει σχόλια σχετικά με την εφαρμογή τους, ενώ αυτό αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστηρίων.

ΆΡΘΡΟ 2 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 – ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΛΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2, ο Διαμεσολαβητής οφείλει να ενημερώνει τα θεσμικά ή άλλα όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης σχετικά με καταγγελίες που λαμβάνει, σεβόμενος τις ενωσιακές διατάξεις στον τομέα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η Επιτροπή συμφωνεί με την εν λόγω πρόταση, καθώς ορθά υπογραμμίζει ότι ο Διαμεσολαβητής δεσμεύεται επίσης από τους ενωσιακούς κανόνες προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ΆΡΘΡΟ 2 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4 – ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Το άρθρο 2 παράγραφος 4 προβλέπει ότι «[η] καταγγελία πρέπει να υποβάλλεται εντός τριών ετών αφότου ο καταγγέλλων έλαβε γνώση των γεγονότων και, προηγουμένως, πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί τα ενδεδειγμένα διοικητικά διαβήματα προς τα ενδιαφερόμενα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς».

¹ Υπόθεση T-209/00 *Lamberts κατά Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή*, EU:T:2002:94, σκέψεις 65 και 66, όπως επικυρώθηκαν από το ΔΕΕ κατόπιν αναίρεσης στην υπόθεση C-234/02 P, EU:C:2004:174.

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τον εξής λόγο:

Η ισχύουσα διετής προθεσμία δεν φαίνεται να έχει προκαλέσει προβλήματα και δεν αιτιολογείται σαφώς η παράταση της συγκεκριμένης περιόδου για ένα ακόμα έτος. Επιπλέον, όσο περισσότερος χρόνος παρέρχεται, τόσο δυσκολότερη καθίσταται η αντιμετώπιση του ζητήματος από τη διοίκηση. Ως εκ τούτου, η πρόταση δεν είναι προς το συμφέρον ούτε των διοικήσεων ούτε των πολιτών.

ΆΡΘΡΟ 3 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 8 – ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Το άρθρο 3 παράγραφος 8 προβλέπει ότι: «[ό]ταν, κατόπιν έρευνας, διαπιστώνονται κρούσματα κακοδιοίκησης, ο Διαμεσολαβητής τα θέτει υπόψη του σχετικού θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού, υποβάλλοντας, αν είναι σκόπιμο, συστάσεις. Το σχετικό θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός τού αποστέλλει λεπτομερή γνώμη εντός προθεσμίας τριών μηνών. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης του οικείου θεσμικού ή λοιπού οργάνου ή οργανισμού, να εγκρίνει την παράταση της εν λόγω προθεσμίας κατά δύο μήνες κατ' ανώτατο όριο. Εάν το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός δεν έχει αποστείλει γνώμη εντός τριών μηνών ή εντός της παραταθείσας προθεσμίας, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να περατώσει την έρευνα χωρίς τη γνώμη αυτή».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση, δεδομένου ότι αντικατοπτρίζει την υφιστάμενη πρακτική:

- Σύμφωνα με τον ισχύοντα κανόνα, όταν ο Διαμεσολαβητής εκδίδει συστάσεις στο πλαίσιο απόφασης περί κακοδιοίκησης, η Επιτροπή πρέπει να απαντήσει εντός 3 μηνών. Θεωρητικά δεν μπορεί να δοθεί καμία παράταση, στην πράξη όμως είναι συνήθως δυνατή η χορήγηση δύο μηνιαίων παρατάσεων κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Το προτεινόμενο κείμενο αντικατοπτρίζει την εν λόγω πρακτική.
- Η διάταξη σύμφωνα με την οποία, αφενός, η παράταση της προθεσμίας πρέπει να βασίζεται σε αιτιολογημένη αίτηση και, αφετέρου, εάν δεν αποσταλεί γνώμη, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να περατώσει την έρευνα χωρίς τη γνώμη αυτή, αντικατοπτρίζει επίσης την υφιστάμενη πρακτική.

ΝΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ (ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ)

- Το άρθρο 14 πρώτο εδάφιο προβλέπει ότι: «[ο] Διαμεσολαβητής διενεργεί αξιολογήσεις των ισχυουσών διαδικασιών προκειμένου να προληφθούν περιστατικά παρενόχλησης κάθε είδους και φύσης στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή άλλους οργανισμούς, καθώς και τους μηχανισμούς επιβολής κυρώσεων στους υπεύθυνους για την παρενόχληση. Ο Διαμεσολαβητής εξάγει τα δέοντα συμπεράσματα σχετικά με το κατά πόσον αυτές οι διαδικασίες συνάδουν με τις αρχές της αναλογικότητας, της επάρκειας και της ενεργού δράσης, και σχετικά με το εάν παρέχουν στα θύματα επαρκή προστασία και στήριξη».
- Το άρθρο 14 δεύτερο εδάφιο προβλέπει ότι: «[ο] Διαμεσολαβητής εξετάζει εν ευθέτω χρόνω εάν τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης χειρίζονται αποτελεσματικά τα περιστατικά παρενόχλησης οποιασδήποτε μορφής ή φύσης εφαρμόζοντας ορθά τις διαδικασίες που προβλέπονται όσον αφορά τις σχετικές καταγγελίες. Ο Διαμεσολαβητής εξάγει τα δέοντα συμπεράσματα σχετικά».
- Το άρθρο 14 τρίτο εδάφιο προβλέπει ότι: «[ο] Διαμεσολαβητής, στο πλαίσιο της γραμματείας του, ορίζει πρόσωπο ή δημιουργεί δομή με εμπειρία στον τομέα της

παρενόχλησης, που είναι σε θέση να εκτιμήσει εγκαίρως αν οι περιπτώσεις παρενόχλησης κάθε είδους και φύσης, περιλαμβανομένης της σεξουαλικής παρενόχλησης, τυγχάνουν επαρκούς αντιμετώπισης εντός των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης και, κατά περίπτωση, να παρέχει συμβουλές στους υπαλλήλους και στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτές τις προτάσεις για τους εξής λόγους:

- (1) Ο Διαμεσολαβητής διαθέτει ήδη ορισμένες από τις προτεινόμενες εξουσίες:
 - Ο Διαμεσολαβητής μπορεί ήδη να διεξάγει έρευνες με βάση καταγγελίες ή με δική του πρωτοβουλία. Αυτό επαρκεί για την αντιμετώπιση περιπτώσεων κακοδιοίκησης σε οποιονδήποτε τομέα, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης. Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να θεσπιστούν στο καθεστώς του Διαμεσολαβητή ρητές διατάξεις για την παρενόχληση. Επιπλέον, δεν υφίσταται νομική βάση για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων για την παρενόχληση στο καθεστώς του Διαμεσολαβητή, καθώς ούτε το άρθρο 228 της ΣΛΕΕ ούτε ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης της ΕΕ (άρθρο 12α) προβλέπουν ειδική εξουσία του Διαμεσολαβητή ως προς το θέμα αυτό. Αν ο νομοθέτης ήθελε να εκχωρήσει τέτοιες εξουσίες στον Διαμεσολαβητή, θα τις είχε συμπεριλάβει στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης.
- (2) Στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης περιέχονται ήδη διατάξεις σχετικά με την παρενόχληση και τις συνέπειές της και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης όσο και η σχετική νομολογία που ορίζει την έννοια:
 - Το κείμενο προβλέπει την αξιολόγηση των «[μηχανισμών] επιβολής κυρώσεων στους υπεύθυνους για την παρενόχληση». Δυνάμει του άρθρου 86 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, τα εν λόγω ζητήματα αντιμετωπίζονται με πειθαρχική διαδικασία που διενεργείται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΧ του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Εφόσον τα θεσμικά όργανα δεσμεύονται να τηρούν τις διαδικασίες του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, δεν είναι σαφές σε τι ακριβώς θα επικεντρώνεται η αξιολόγηση του Διαμεσολαβητή. Ακόμα κι αν ο Διαμεσολαβητής αποφαινόταν ότι οι μηχανισμοί είναι ανεπαρκείς, κάτι τέτοιο δεν θα συνιστούσε κακοδιοίκηση, δεδομένου ότι τα θεσμικά όργανα απλώς θα συμμορφώνονταν με μια νομοθετική πράξη.
 - Η πρόταση δεν λαμβάνει υπόψη τα νομικά ζητήματα που συνδέονται με το άρθρο 12 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ιδίως την πλούσια νομολογία σχετικά με τον ορισμό της παρενόχλησης. Τα ευρήματα παρενόχλησης έχουν σημαντικές επιπτώσεις για τον καταγγέλλοντα και τον φερόμενο ως παρενοχλούντα. Τα εν λόγω ευρήματα πρέπει να ενσωματώνονται σε απόφαση η οποία υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο· οι συστάσεις δεν μπορούν να υποβληθούν σε νομικό έλεγχο και δεν είναι νομικά εκτελεστές.
- (3) Δεδομένων των ισχυουσών διατάξεων, υπάρχει κίνδυνος επικάλυψης και παράπλευρων αποτελεσμάτων:
 - Στην Επιτροπή, η Υπηρεσία Ερευνών και Πειθαρχικών Κυρώσεων της Επιτροπής (IDOC) μπορεί να κινήσει διοικητική έρευνα σχετικά με τους

ισχυρισμούς περί παρενόχλησης, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν εκ πρώτης όψεως αποδεικτικά στοιχεία («αρχή απόδειξης»). Τα λοιπά θεσμικά όργανα έχουν παρόμοιες διαδικασίες. Ως έχει επί του παρόντος, η διάταξη δεν αποκλείει την επικάλυψη εργασιών, ιδίως διότι το προτεινόμενο άρθρο 2 παράγραφος 8 δεν απαιτεί την υποβολή αίτησης ή αιτήματος σύμφωνα με τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Συνεπώς, η πρόταση θα οδηγήσει σε επικάλυψη των υφιστάμενων δομών των θεσμικών οργάνων (βλ., ιδίως, το εγχειρίδιο διαδικασιών της Επιτροπής και τον ρόλο των «εμπιστευτικών συμβούλων»). Επίσης, οι εκτελεστικοί οργανισμοί, στο πλαίσιο συμφωνίας επιπέδου υπηρεσιών μεταξύ αυτών και της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπίνων Πόρων, παραπέμπουν κάθε υπόθεση παρενόχλησης στην IDOC.

- Επιπλέον, η προτεινόμενη τροπολογία θα μπορούσε να έχει αρνητικά παράπλευρα αποτελέσματα παρεμποδίζοντας την πρόσβαση των μελών του προσωπικού σε ένδικα μέσα σύμφωνα με τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Εάν επιλέξουν να υποβάλουν καταγγελία στον Διαμεσολαβητή, δεν θα μπορούν να προσφύγουν στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 91 παράγραφος 2 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Πράγματι, το άρθρο 270 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι, «[τ]ο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων της, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός περί υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ένωσης και το καθεστώς που ισχύει για το λοιπό προσωπικό της Ένωσης».

(4) Ορισμένες από τις διατάξεις αυτές δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διαμεσολαβητή:

- Το άρθρο 228 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι η εντολή του Διαμεσολαβητή είναι να διερευνά πιθανές «περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης». Εάν το θεσμικό όργανο προέβη (ή δεν προέβη) σε ενέργειες κατά παράβαση των ισχυόντων διοικητικών κανόνων, αυτό μπορεί να συνιστά κακοδιοίκηση και, συνεπώς, εμπίπτει στην εντολή του Διαμεσολαβητή. Ωστόσο, αυτό ισχύει μόνο αν τα καταγγελλόμενα γεγονότα μπορούν να καταλογιστούν σε θεσμικό όργανο είτε διότι ενήργησε κατά τρόπο που προκάλεσε αυτές τις περιστάσεις είτε διότι δεν ενήργησε επί του θέματος. Αυτό αντιστοιχεί στο ισχύον άρθρο 2 παράγραφος 4 του καθεστώτος του Διαμεσολαβητή, το κείμενο του οποίου στην πρόταση παραμένει ίδιο ως προς αυτή την πτυχή και προβλέπει ότι, προτού οι πολίτες απευθυνθούν στον Διαμεσολαβητή, πρέπει να έχουν επικοινωνήσει για το συγκεκριμένο θέμα με τα θεσμικά όργανα και είτε να έχουν λάβει απάντηση με την οποία διαφωνούν είτε να μην έχουν λάβει απάντηση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.
- Η εντολή του Διαμεσολαβητή δεν περιλαμβάνει τη διαρκή αξιολόγηση των πολιτικών και των διαδικασιών εν γένει. Ο Διαμεσολαβητής δεν αποτελεί όργανο διαρκούς ελέγχου ή εποπτείας συγκεκριμένης δραστηριότητας των θεσμικών οργάνων. Ο Διαμεσολαβητής διαθέτει οριζόντιες αρμοδιότητες σε όλους τους τομείς στους οποίους εντοπίζονται περιπτώσεις κακοδιοίκησης.

- Η εντολή και τα καθήκοντα του Διαμεσολαβητή όπως ορίζονται στο άρθρο 228 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι πρόκειται για γενική εντολή και όχι για εντολή που αφορά ειδικά συγκεκριμένους τομείς δικαίου όπως η παρενόχληση, συνίστανται στη διερεύνηση περιπτώσεων κακοδιοίκησης και, συνεπώς, στην εξέταση καταγγελιών και τη διεξαγωγή ερευνών, και όχι στην παροχή συμβουλών στα μέλη του προσωπικού των άλλων θεσμικών οργάνων. Η παροχή συμβουλών σε συγκεκριμένη υπόθεση θα επηρέαζε την αμεροληψία του Διαμεσολαβητή και θα παρεμπόδιζε την ικανότητά του να διαθέτει αντικειμενική θεώρηση της κατάστασης: εάν ο Διαμεσολαβητής παρείχε συμβουλές σε μέλος του προσωπικού σχετικά με υπόθεση για την οποία στη συνέχεια υποβαλλόταν καταγγελία στον Διαμεσολαβητή, τότε ο τελευταίος θα βρισκόταν αντιμέτωπος με σύγκρουση συμφερόντων.
 - Η πρόταση θα δημιουργούσε προσδοκίες τις οποίες ο Διαμεσολαβητής δεν θα μπορούσε να εκπληρώσει, δεδομένου ότι αποτελεσματικά μέτρα μπορεί να λάβει μόνο το θεσμικό όργανο στο πλαίσιο των διαδικασιών που θεσπίζονται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών του προσωπικού.
- (5) Υφίσταται ένα γενικό πρόβλημα μεθόδου και διαδικασίας:
- Είναι δύσκολο να γίνει κατανοητό με ποιον τρόπο ο Διαμεσολαβητής θα μπορούσε να λάβει γνώση όλων των περιπτώσεων παρενόχλησης εάν αυτές δεν τεθούν υπόψη του Διαμεσολαβητή μέσω καταγγελίας. Ως έχει επί του παρόντος, η διάταξη φαίνεται να υποδηλώνει ότι ο Διαμεσολαβητής θα πρέπει να επανεξετάζει (πιθανόν με δική του πρωτοβουλία) όλες τις περιπτώσεις παρενόχλησης (ήτοι όχι μόνο τις περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης) που χειρίζεται κάθε θεσμικό όργανο της ΕΕ, *«εν ευθέτω χρόνω»*.
 - Ο Διαμεσολαβητής θα πρέπει πάντοτε να υποβάλλει συστάσεις βάσει ερευνών, αφού πρώτα έχει δοθεί στο θεσμικό όργανο η δυνατότητα να υποβάλει παρατηρήσεις. Οι συστάσεις ή τα συμπεράσματα που δεν εμπίπτουν στις εν λόγω διαδικασίες παραβλέπουν το δικαίωμα του θεσμικού οργάνου να γνωστοποιεί τις απόψεις του και βασίζονται σε ελλιπείς πληροφορίες.
- (6) Ορισμένες άλλες διατάξεις είναι ασαφείς:
- το άρθρο 14 δεύτερο εδάφιο αναφέρεται σε όλα τα περιστατικά ή μόνο σε εκείνα που χειρίζονται τα θεσμικά όργανα;
 - ποια είναι η έννοια του όρου *«συμπεράσματα»* (άρθρο 14 πρώτο εδάφιο);
 - ποια είναι ή έννοια των αρχών της *«επάρκειας»* και, ιδίως, της *«ενεργού δράσης»* (άρθρο 14 πρώτο εδάφιο);

ΝΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗΣ

- Το άρθρο 2 παράγραφος 8 προβλέπει ότι *«[ε]ξαιρουμένων των καταγγελιών για υποθέσεις σεξουαλικής παρενόχλησης, δεν μπορεί να υποβληθεί στον διαμεσολαβητή καταγγελία σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις μεταξύ θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης και των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού τους παρά μόνο αν έχουν εξαντληθεί από τον ενδιαφερόμενο όλες οι εσωτερικές δυνατότητες*

απαιτήσεως ή διοικητικής προσφυγής, και ιδίως οι διαδικασίες του άρθρου 90 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των Υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ένωσης όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου² (“Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης”), και μετά τη λήξη των προθεσμιών απαντήσεως εκ μέρους του θεσμικού ή λοιπού οργάνου ή οργανισμού».

- Όπως επισημαίνεται ανωτέρω, στο άρθρο 14 τρίτο εδάφιο προβλέπεται ότι «[ο] Διαμεσολαβητής, στο πλαίσιο της γραμματείας του, ορίζει πρόσωπο ή δημιουργεί δομή με εμπειρία στον τομέα της παρενόχλησης, που είναι σε θέση να εκτιμήσει εγκαίρως αν οι περιπτώσεις παρενόχλησης κάθε είδους και φύσης, περιλαμβανομένης της σεξουαλικής παρενόχλησης, τυγχάνουν επαρκούς αντιμετώπισης εντός των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης και, κατά περίπτωση, να παρέχει συμβουλές στους υπαλλήλους και στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τις εν λόγω προτάσεις και συνιστά τη διαγραφή της φράσης «[ε]ξαιρουμένων των καταγγελιών για υποθέσεις σεξουαλικής παρενόχλησης» από το άρθρο 2 παράγραφος 8 για τους λόγους που παρατίθενται κατωτέρω:

Μολονότι τα ανωτέρω σχόλια σχετικά με τις περιπτώσεις παρενόχλησης ισχύουν και για τη σεξουαλική παρενόχληση, η Επιτροπή διατηρεί ορισμένες επιφυλάξεις ως προς τη διάκριση της συγκεκριμένης μορφής παρενόχλησης όπως προτείνεται στο σχέδιο κανονισμού:

- (1) Ο προτεινόμενος κανονισμός (ιδίως το άρθρο 2 παράγραφος 8) επιχειρεί να διευρύνει την εντολή του Διαμεσολαβητή πέραν των αρμοδιοτήτων που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες. Σε περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης, εάν εγκριθούν οι νέες αυτές διατάξεις, τα μέλη του προσωπικού δεν θα χρειάζεται πλέον να καταθέτουν αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 24 ή το άρθρο 90 παράγραφος 1 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ή να υποβάλλουν αίτημα δυνάμει του άρθρου 90 παράγραφος 2, προτού αποταθούν στον Διαμεσολαβητή, όπως ορίζει η ισχύουσα διαδικασία. Ωστόσο, είναι προφανές ότι, αν ο καταγγέλλων δεν όφειλε πρώτα να εξαντλήσει τις εσωτερικές διαδικασίες, το αρμόδιο θεσμικό όργανο δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνο για τη μη λήψη κατάλληλων μέτρων, καθώς δεν θα είχε τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει την κατάσταση. Η σεξουαλική παρενόχληση βαρύνει μόνο τον εν λόγω υπάλληλο έως τη στιγμή που το θεσμικό όργανο λάβει γνώση της περίπτωσης και δεν την αντιμετωπίσει. Εάν το θεσμικό όργανο δεν έχει ενημερωθεί για την κατάσταση και δεν του έχει δοθεί η ευκαιρία να την αντιμετωπίσει, δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για μη ανάληψη δράσης.
- (2) Στο πλαίσιο καταγγελίας για σεξουαλική παρενόχληση, όπως σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 8, το θεσμικό όργανο θα πρέπει να έχει την ευκαιρία να αξιολογήσει την περίπτωση πριν από την ενδεχόμενη παραπομπή της στον Διαμεσολαβητή. Όπως αντικατοπτρίζεται στην αιτιολογική σκέψη 2 και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της πρότασης, ο ρόλος του Διαμεσολαβητή είναι να συμβάλλει στη διαπίστωση κρουσμάτων κακοδιοίκησης κατά τη δράση των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης. Συνεπώς, τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογούν και να αντιμετωπίζουν την περίπτωση, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων σεξουαλικής παρενόχλησης, προτού ο

² ΕΕ L 56 της 4.3.1968, σ. 1.

Διαμεσολαβητής εξετάσει αν έχει αντιμετωπιστεί δεόντως και αν υπήρξε κακοδιοίκηση.

- (3) Η πρόταση δεν λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη ενός ευρέος φάσματος εργαλείων στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης καθώς και άλλων μέτρων που έχουν εγκριθεί από τα θεσμικά όργανα στο εν λόγω πλαίσιο, π.χ. τις ενέργειες της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπίνων Πόρων για την καταπολέμηση της σεξουαλικής παρενόχλησης [για παράδειγμα, την απόφαση C(2006)1624/3 της Επιτροπής, της 26ης Απριλίου 2006].
- (4) Παρόλο που οι διαφορές μεταξύ ηθικής και σεξουαλικής παρενόχλησης είναι προφανείς, δεν ενδείκνυται η μεταξύ τους διάκριση στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Το άρθρο 12 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης δεν προβλέπει τη διάκριση αυτή όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του προσωπικού, δεδομένου ότι και οι δύο μορφές παρενόχλησης μπορεί να είναι εξαιρετικά επιζήμιες.
- (5) Τα σημεία σχετικά με τις περιπτώσεις παρενόχλησης (προηγούμενο τμήμα) ισχύουν επίσης στις περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης, ιδίως όσον αφορά:
 - (1) την ανάγκη να αντικατοπτρίζεται η πλούσια νομολογία σχετικά με τον ορισμό της παρενόχλησης (σημείο 2)·
 - (2) την επικάλυψη των υφιστάμενων δομών (σημείο 3)·
 - (3) την παροχή συμβουλών σε μέλη του προσωπικού (σημείο 4 τρίτη περίπτωση)·
 - (4) τη δημιουργία προσδοκιών (σημείο 4 τέταρτη περίπτωση).
- Το άρθρο 17 ορίζει τα εξής: «[ο] Διαμεσολαβητής θεσπίζει τις εκτελεστικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Οι εν λόγω διατάξεις είναι σύμφωνες με τον παρόντα κανονισμό και περιλαμβάνουν τουλάχιστον διατάξεις σχετικά με τα εξής: α) τα διαδικαστικά δικαιώματα του καταγγέλλοντος και του ενδιαφερόμενου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού· β) τη διασφάλιση της προστασίας των υπαλλήλων και λοιπού προσωπικού που καταγγέλλουν περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης και παραβίασης του ενωσιακού δικαίου στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 22α του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης· [...]».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

- (1) Το στοιχείο β) θα πρέπει να απαλειφθεί διότι ο Διαμεσολαβητής δεν έχει ειδική αρμοδιότητα σε θέματα σεξουαλικής παρενόχλησης και θα πρέπει πρώτα να εξαντληθούν οι διοικητικές διαδικασίες.
- (2) Όσον αφορά τις πρόσθετες διαδικαστικές εγγυήσεις στο πλαίσιο των καταγγελιών για σεξουαλική παρενόχληση, ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης δεν κάνει διάκριση μεταξύ των διαφόρων μορφών παρενόχλησης. Συνεπώς, θα πρέπει να παρέχονται οι ίδιες εγγυήσεις στα μέλη του προσωπικού που προβάλλουν ισχυρισμούς για οποιαδήποτε μορφή παρενόχλησης και όχι μόνο για σεξουαλική παρενόχληση.

ΝΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΑΡΑΤΥΠΙΩΝ

- Το άρθρο 5 πρώτο εδάφιο πρώτη περίοδος προβλέπει ότι: «[ο] Διαμεσολαβητής διενεργεί τακτικές αξιολογήσεις των πολιτικών και προβαίνει σε εξέταση των διαδικασιών που εφαρμόζονται στα σχετικά θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 22α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης (καταγγελίες παρατυπιών), και διατυπώνει, όπου αρμόζει, κατάλληλες συστάσεις για τη βελτίωσή τους, προκειμένου να διασφαλιστεί πλήρης προστασία για τους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό που καταγγέλλουν περιστατικά σύμφωνα με το άρθρο 22α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τον εξής λόγο:

Ο Διαμεσολαβητής δεν αποτελεί όργανο διαρκούς και τακτικού ελέγχου ή εποπτείας συγκεκριμένων δραστηριοτήτων των λοιπών θεσμικών οργάνων. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να εξετάζει τα εν λόγω ζητήματα βάσει καταγγελιών ή βάσει των εξουσιών του να κινεί έρευνες με δική του πρωτοβουλία, μόνο όμως στο πλαίσιο πιθανών περιπτώσεων κακοδιαχείρισης. Η εντολή του Διαμεσολαβητή δεν περιλαμβάνει την αξιολόγηση των πολιτικών και των διαδικασιών εν γένει.

- Το άρθρο 5 πρώτο εδάφιο δεύτερη περίοδος του σχεδίου κανονισμού προβλέπει ότι: «[ο] Διαμεσολαβητής μπορεί, κατόπιν σχετικής αίτησης, να παρέχει εμπιστευτικές πληροφορίες, αμερόληπτη καθοδήγηση και εμπειρογνωμοσύνη στους υπαλλήλους και στο λοιπό προσωπικό σχετικά με τη δέουσα συμπεριφορά που πρέπει να ακολουθείται σε περίπτωση περιστατικών που αναφέρονται στο άρθρο 22α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης, περιλαμβανομένου του πεδίου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας της Ένωσης».

και το άρθρο 5 δεύτερο εδάφιο προβλέπει ότι «[ο] Διαμεσολαβητής μπορεί επίσης να διεξάγει έρευνες βάσει των πληροφοριών που παρέχουν οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό που καταγγέλλουν περιστατικά βάσει του άρθρου 22α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης, οι οποίοι ενδέχεται να προβαίνουν στις καταγγελίες εμπιστευτικά και ανώνυμα, στις περιπτώσεις που τα περιστατικά συνιστούν κακοδιοίκηση σε ένα θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, μπορεί να παρακάμπτονται τα εφαρμοστέα άρθρα του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης όσον αφορά το απόρρητο».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτές τις προτάσεις για τους εξής λόγους:

- (1) Εντολή του Διαμεσολαβητή είναι να διερευνά περιπτώσεις κακοδιοίκησης και όχι να παρέχει συμβουλές στα μέλη του προσωπικού των θεσμικών οργάνων, πόσο μάλλον εμπιστευτικά. Η παροχή συμβουλών σε συγκεκριμένη υπόθεση θα επηρεάσει την αμεροληψία του Διαμεσολαβητή και θα παρεμποδίσει την ικανότητά του να διαθέτει αντικειμενική θεώρηση της κατάστασης: εάν ο Διαμεσολαβητής παράσχει συμβουλές σε μέλος του προσωπικού σχετικά με υπόθεση για την οποία στη συνέχεια κινηθεί έρευνα από τον Διαμεσολαβητή, τότε θα μπορούσε να βρεθεί αντιμέτωπος με σύγκρουση συμφερόντων.
- (2) Η αναφορά στο άρθρο 22α του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης δεν συνάδει με τις Συνθήκες. Ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης καθορίζει ένα ολοκληρωμένο σύστημα για τις καταγγελίες παρατυπιών και για το καθήκον των υπαλλήλων να ενημερώνουν το θεσμικό τους όργανο ή την OLAF. Το καθεστώς του Διαμεσολαβητή βασίζεται στο άρθρο 228 της ΣΛΕΕ και δεν μπορεί να επιφέρει αλλαγές στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του προσωπικού, τα οποία θεσπίζονται με διαφορετική νομοθετική διαδικασία

σύμφωνα με το άρθρο 336 της ΣΛΕΕ. Το άρθρο 22β του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης προβλέπει ότι ο υπάλληλος μπορεί να ενημερώσει τον Διαμεσολαβητή μόνο αφού έχει προηγουμένως ενημερώσει ένα από τα πρόσωπα ή τα όργανα που παρατίθενται στο άρθρο 22α. Επομένως, για να διατηρηθεί η συνοχή και η ασφάλεια δικαίου, θα πρέπει να γίνεται αναφορά μόνο στο άρθρο 22β, ώστε οι υπάλληλοι να μην έχουν καμία αμφιβολία ως προς τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί.

- (3) Η αναφορά στην άρση του επαγγελματικού απορρήτου θα πρέπει να απαλειφθεί. Εάν μέλος του προσωπικού αποταθεί στον Διαμεσολαβητή δυνάμει του άρθρου 22β του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, δεν είναι αναγκαίο να ζητηθεί η άρση του επαγγελματικού απορρήτου του. Όσον αφορά άλλα μέλη του προσωπικού, η έρευνα που κινείται με βάση την καταγγελία υπαλλήλου δυνάμει του άρθρου 22β του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης θα πρέπει να ακολουθεί τους ίδιους κανόνες και τις ίδιες διαδικασίες με κάθε άλλη έρευνα του Διαμεσολαβητή. Δεν απαιτείται ειδική διάταξη.

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η Επιτροπή δεν συμφωνεί με το άρθρο 17 στοιχεία α) και β) του σχεδίου κανονισμού στον βαθμό που περιλαμβάνει επίσης τις καταγγελίες παρατυπιών (βλ. αιτιολόγηση ανωτέρω).

ΡΗΤΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Το άρθρο 3 παράγραφος 2 προβλέπει ότι «[μ]ε την επιφύλαξη του πρωταρχικού καθήκοντός του που είναι η εξέταση καταγγελιών, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να διενεργεί έρευνες περισσότερο στρατηγικού χαρακτήρα, με δική του πρωτοβουλία, με σκοπό τον εντοπισμό επαναλαμβανόμενων ή ιδιαίτερος σοβαρών περιπτώσεων κακοδιοίκησης, για την προώθηση βέλτιστων διοικητικών πρακτικών στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, και να αντιμετωπίζει εκ των προτέρων διαρθρωτικά ζητήματα δημόσιου συμφέροντος που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του» (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 7).

Η Επιτροπή συμφωνεί με τις εν λόγω προτάσεις εφόσον ο Διαμεσολαβητής ενεργεί εντός των ορίων της εντολής του, δηλαδή όσον αφορά περιπτώσεις κακοδιοίκησης.

ΔΙΑΡΘΡΩΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Το άρθρο 3 παράγραφος 3 προβλέπει ότι «[ο] Διαμεσολαβητής δύναται να συμμετέχει σε διαρθρωμένο και τακτικό διάλογο με τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης και να διοργανώνει δημόσιες διαβουλεύσεις πριν από τη διατύπωση συστάσεων ή σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο στάδιο. Ο Διαμεσολαβητής δύναται να αναλύει και να αξιολογεί συστηματικά την πρόοδο του οικείου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης και να διατυπώνει περαιτέρω συστάσεις».

Η Επιτροπή συμφωνεί εν μέρει με την πρόταση αυτή:

- (1) Η Επιτροπή συμφωνεί επί της αρχής με τον «διαρθρωμένο και τακτικό διάλογο», λαμβάνοντας υπόψη ότι πραγματοποιείται ήδη. Η Διαμεσολαβητρια, στην ετήσια έκθεσή της για το 2018, τόνισε ότι είναι «ευγνώμων στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ για τη συνεργασία τους σε αυτό το έργο»³ και επικρότησε τακτικά τις απαντήσεις της Επιτροπής. Το 2017 η Επιτροπή συμμορφώθηκε με το 76 % των προτάσεων, των συστάσεων και των εισηγήσεων της

³ <https://www.ombudsman.europa.eu/el/annual/el/113728>

Διαμεσολαβήτριας για επίλυση των ζητημάτων. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο διάλογος θα πρέπει να διεξάγεται σε ένα από κοινού συμφωνηθέν και λειτουργικό πλαίσιο.

- (2) Όσον αφορά το ζήτημα της διοργάνωσης δημόσιων διαβουλεύσεων από τον Διαμεσολαβητή «πριν από τη διατύπωση συστάσεων ή σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο στάδιο», η Επιτροπή μπορεί να συμφωνήσει εν μέρει. Δεν διατυπώνει καμία αντίρρηση επί της αρχής. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να διοργανώνει δημόσιες διαβουλεύσεις και έχει την ευελιξία να το πράττει κατά περίπτωση, όπως ισχύει ήδη. Ωστόσο, ο Διαμεσολαβητής δεν είναι φορέας λήψης αποφάσεων, επομένως ο ρόλος των εν λόγω διαβουλεύσεων «πριν από τη διατύπωση συστάσεων» ή ακόμα και «σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο στάδιο» είναι ασαφής και ενδέχεται να δημιουργήσει προσδοκίες στο κοινό ως προς την ικανότητα του Διαμεσολαβητή να δρομολογεί νέες πολιτικές ή να τροποποιεί τις υφιστάμενες. Ο Διαμεσολαβητής, κατά την κατάρτιση των συστάσεών του, έχει πλήρη αυτονομία να αξιολογεί αν τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ ενεργούν σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοίκησης. Ενδέχεται να είναι χρήσιμος ο καθορισμός ειδικών κριτηρίων για τις περιπτώσεις στις οποίες αναμένεται η διενέργεια δημόσιων διαβουλεύσεων και για ποιον σκοπό. Επιπλέον, πρέπει να καταστεί σαφές ότι θα πρέπει να αποκλείεται αυστηρά η διενέργεια δημόσιων διαβουλεύσεων στο πλαίσιο μεμονωμένων περιπτώσεων, ιδίως για λόγους προστασίας δεδομένων.
- (3) Η Επιτροπή προτείνει τη διαγραφή της λέξης «συστηματικά». Η λέξη «δύναται» προσδίδει ήδη στον Διαμεσολαβητή την αναγκαία ευελιξία για να αξιολογεί την πρόοδο εφόσον το επιθυμεί.

ΝΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΓΓΡΑΦΑ

- Το άρθρο 3 παράγραφος 4 προβλέπει ότι «[τ]α θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης παρέχουν στον Διαμεσολαβητή τις πληροφορίες που τους έχει ζητήσει, καθώς και πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα. Η πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες ή έγγραφα υπόκειται στη συμμόρφωση με τους κανόνες για την επεξεργασία εμπιστευτικών πληροφοριών από το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης.

Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί που παρέχουν διαβαθμισμένες πληροφορίες ή έγγραφα, όπως ορίζει το πρώτο εδάφιο, κοινοποιούν στον Διαμεσολαβητή αυτή τη διαβάθμιση εκ των προτέρων.

Για την εφαρμογή των κανόνων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο, ο Διαμεσολαβητής πρέπει να συμφωνήσει εκ των προτέρων με τα σχετικά θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς τις προϋποθέσεις για τον χειρισμό διαβαθμισμένων πληροφοριών ή εγγράφων.

Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί παρέχουν πρόσβαση σε έγγραφα που προέρχονται από ένα κράτος μέλος και καλύπτονται από απόρρητο δυνάμει νομοθετικής διάταξης μόνον αφού οι υπηρεσίες του Διαμεσολαβητή έχουν λάβει τα κατάλληλα μέτρα και έχουν παράσχει διασφαλίσεις για τον χειρισμό των εγγράφων που εξασφαλίζουν ισοδύναμο επίπεδο εμπιστευτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 και σύμφωνα με τους κανόνες ασφάλειας του οικείου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης». (Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 9)

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

Πρώτον, το (νέο) τελευταίο εδάφιο της συγκεκριμένης διάταξης είναι ασαφές και παραπέμπει μόνο σε ορισμένα μέρη του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001. Στην πραγματικότητα, μολονότι το εν λόγω νέο εδάφιο αναφέρεται στην «πρόσβαση σε έγγραφα που προέρχονται από ένα κράτος μέλος και καλύπτονται από απόρρητο», φαίνεται ότι παραλείπει διάφορα μέρη του άρθρου 9, το οποίο προβλέπει ότι: «[ε]υαίσθητα έγγραφα είναι τα έγγραφα που προέρχονται από τα θεσμικά όργανα ή τους οργανισμούς που ιδρύουν, από τα κράτη μέλη, τις τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς, τα οποία διαβαθμίζονται ως “TRES SECRET/TOP SECRET”, “SECRET” ή “CONFIDENTIEL” σύμφωνα με τους κανόνες των σχετικών οργάνων οι οποίοι προστατεύουν βασικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ενός ή περισσότερων κρατών μελών της στους τομείς που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α), και κυρίως στους τομείς της δημόσιας ασφάλειας, της άμυνας και των στρατιωτικών υποθέσεων».

Δεύτερον, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εφαρμόζονται στον χειρισμό όλων των διαβαθμισμένων εγγράφων. Συνεπώς, δεν είναι σαφές για ποιο λόγο η συγκεκριμένη διάταξη αναφέρεται σε ρυθμίσεις που πρέπει να θεσπιστούν μόνο για τα απόρρητα έγγραφα. Το άρθρο 9 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 προβλέπει ότι «[τ]α ευαίσθητα έγγραφα καταχωρίζονται στο μητρώο ή δίδονται στη δημοσιότητα μόνον μετά από σύμφωνη γνώμη του συντάκτη τους». Δεν είναι σαφές για ποιο λόγο γίνεται αναφορά μόνο στα κράτη μέλη, ενώ εξαιρούνται άλλοι συντάκτες, π.χ. οι τρίτες χώρες και οι διεθνείς οργανισμοί.

Τέλος, δεν είναι σαφές αν η διάταξη αναφέρεται στην πρόσβαση του κοινού στα εν λόγω έγγραφα ή στη διαβίβασή τους στον Διαμεσολαβητή.

Η Επιτροπή προτείνει το ακόλουθο εναλλακτικό κείμενο αντί του άρθρου 3 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο:

«Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί διαβιβάζουν στον Διαμεσολαβητή διαβαθμισμένα έγγραφα που προέρχονται από τα ίδια ή από τα κράτη μέλη, τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς μόνον αφού οι υπηρεσίες του Διαμεσολαβητή έχουν λάβει τα κατάλληλα μέτρα και έχουν παράσχει διασφαλίσεις για τον χειρισμό των διαβαθμισμένων εγγράφων, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 και σύμφωνα με τους κανόνες ασφάλειας του οικείου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης».

- Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει την απευθείας ενσωμάτωση του ισχύοντος άρθρου 4 παράγραφος 8 των εκτελεστικών διατάξεων του Διαμεσολαβητή στο κείμενο του καθεστώτος, στο τέλος του άρθρου 3 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο, προκειμένου να διασφαλιστεί ο κατάλληλος προσδιορισμός και χειρισμός των εμπιστευτικών πληροφοριών.

Η Επιτροπή προτείνει το ακόλουθο κείμενο:

«Όταν ένα θεσμικό όργανο ή κράτος μέλος παρέχει πληροφορίες ή έγγραφα στον Διαμεσολαβητή, οφείλει να διευκρινίζει με σαφήνεια ποιες πληροφορίες θεωρεί εμπιστευτικές. Ο Διαμεσολαβητής δεν γνωστοποιεί εμπιστευτικές πληροφορίες στον καταγγέλλοντα ούτε στο κοινό χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οικείου θεσμικού οργάνου ή κράτους μέλους».

- Το άρθρο 4 προβλέπει ότι «[ο] Διαμεσολαβητής και το προσωπικό του χειρίζονται τις καταγγελίες σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα, άλλα από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

Όσον αφορά τις καταγγελίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στα επίσημα έγγραφα που συντάσσονται ή λαμβάνονται από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης ο Διαμεσολαβητής εκδίδει, μετά από δέουσα ανάλυση και αφού λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία, σύσταση σχετικά με την πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα. Το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός απαντά εντός των χρονικών ορίων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001. Εάν το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός δεν ακολουθήσει σύσταση του Διαμεσολαβητή να δοθεί πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα, οφείλει να αιτιολογήσει δεόντως την άρνησή του. Στην περίπτωση αυτή, ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει τον καταγγέλλοντα σχετικά με τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, συμπεριλαμβανομένων των διαθέσιμων διαδικασιών για την παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

(1) Όσον αφορά τη διαδικασία:

- το οικείο θεσμικό όργανο θα πρέπει να απαντήσει στη σύσταση του Διαμεσολαβητή. Ωστόσο, η σύσταση του Διαμεσολαβητή δεν είναι και δεν μπορεί να είναι ισοδύναμη με νέα αίτηση πρόσβασης ή να αντιμετωπίζεται ως τέτοια:
- επιπλέον, προκύπτει ότι, εάν το θεσμικό όργανο αρνηθεί να ακολουθήσει τη σύσταση, θα είναι υποχρεωμένο να εγκρίνει απόφαση η οποία θα δίνει στον αιτούντα νέα ευκαιρία να προσφύγει ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ. Κάτι τέτοιο δεν συνάδει με το άρθρο 228 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της ΣΛΕΕ («Εάν ο διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο οικείο θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμό που διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να εκθέσει τη γνώμη του στο διαμεσολαβητή. Ο διαμεσολαβητής διαβιβάζει εν συνεχεία έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προς το οικείο θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμό. Ο καταγγέλλων ενημερώνεται για το αποτέλεσμα των ερευνών αυτών»). Επίσης, δεν συνάδει με το άρθρο 2 παράγραφος 6 του καθεστώτος του Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με το οποίο οι καταγγελίες που υποβάλλονται στον Διαμεσολαβητή δεν έχουν ανασταλτικό χαρακτήρα όσον αφορά τις προθεσμίες σχετικά με την άσκηση δικαστικής προσφυγής.

(2) Όσον αφορά την ουσία:

- η πρόταση προβλέπει ότι «[ό]σον αφορά τις καταγγελίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στα επίσημα έγγραφα που συντάσσονται ή λαμβάνονται από θεσμικό [...] όργανο [...] της Ένωσης ο Διαμεσολαβητής εκδίδει, μετά από δέουσα ανάλυση και αφού λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία, σύσταση σχετικά με την πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα». Δεν είναι σαφές αν αυτό σημαίνει:
- ότι όταν η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να επεξεργαστεί μια αίτηση εντός των νόμιμων προθεσμιών, ο Διαμεσολαβητής εκδίδει σύσταση αποκλειστικά για τη συγκεκριμένη διαδικαστική παρατυπία· ή

- ότι ο Διαμεσολαβητής θα έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε δική του εκτίμηση σχετικά με το βάσιμο της αίτησης πρόσβασης, ενώ η Επιτροπή εξακολουθεί να αξιολογεί την επιβεβαιωτική αίτηση.

Η δεύτερη ερμηνεία ανωτέρω δεν είναι αποδεκτή —δεν μπορεί να θεμελιωθεί κακοδιοίκηση επί της ουσίας έως ότου εκδοθεί επιβεβαιωτική απόφαση·

- η πρόταση προβλέπει ότι ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει τον καταγγέλλοντα σχετικά με τα «ένδικα μέσα, συμπεριλαμβανομένων των [...] διαδικασιών για την παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου» εάν το θεσμικό όργανο «δεν ακολουθήσει σύσταση». Αυτό θα καταστήσει τις συστάσεις υποχρεωτικές και θα δημιουργήσει νέες προθεσμίες για την άσκηση δικαστικών προσφυγών, κάτι που δεν είναι εφικτό, δεδομένου ότι, όπως επισημαίνεται ανωτέρω, ο Διαμεσολαβητής παρέχει στους πολίτες μια εναλλακτική οδό έναντι του ενωσιακού δικαστή και οι δύο αυτές οδοί δεν μπορούν να ακολουθηθούν παράλληλα.

Η Επιτροπή προτείνει το ακόλουθο εναλλακτικό κείμενο έναντι του άρθρου 4:

«Ο Διαμεσολαβητής και το προσωπικό του χειρίζονται τις αιτήσεις για την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα άλλα από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, όπως συμπληρώθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1367/2006 όσον αφορά την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες⁴.

Όσον αφορά τις καταγγελίες σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στα επίσημα έγγραφα που συντάσσονται ή λαμβάνονται από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης ο Διαμεσολαβητής αποφαινεται, μετά από δέουσα ανάλυση και αφού λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία, αν υφίσταται ή όχι ένδειξη κακοδιοίκησης. Εάν δεν υφίσταται τέτοια ένδειξη, περατώνει την υπόθεση και ενημερώνει σχετικά το θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό. Σε περίπτωση που υφίσταται ένδειξη κακοδιοίκησης, ενημερώνει το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό για τα πορίσματα που στηρίζουν την υπόνοια κακοδιοίκησης, παρέχοντας στο θεσμικό όργανο τη δυνατότητα να υποβάλει παρατηρήσεις επ' αυτών. Εάν, αφού ο Διαμεσολαβητής λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του οικείου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού, διαπιστώσει ότι υφίσταται κακοδιοίκηση, ενημερώνει το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό και, κατά περίπτωση, εκδίδει σύσταση. Το σχετικό θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός τού αποστέλλει λεπτομερή γνώμη εντός προθεσμίας τριών μηνών».

Το σκεπτικό στο οποίο βασίζεται αυτή η εναλλακτική πρόταση είναι ότι ο Διαμεσολαβητής δεν θα πρέπει να αποφαινεται ότι υφίσταται κακοδιοίκηση χωρίς να παρέχει στο θεσμικό όργανο τη δυνατότητα να υποβάλει παρατηρήσεις επί των πορισμάτων του.

Η περίοδος «[τ]ο οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός απαντά εντός των χρονικών ορίων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001» θα πρέπει να διαγραφεί. Τα εν λόγω χρονικά όρια εφαρμόζονται μόνο στην περίπτωση απαντήσεων

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ L 264 της 25.9.2006, σ. 13).

στον αιτούντα. Δεν υφίσταται νομική βάση για να επεκταθεί η εφαρμογή τους στην απάντηση του θεσμικού οργάνου προς τον Διαμεσολαβητή. Επιπλέον, φαίνεται ότι είναι δυσανάλογα και ασύμμετρα. Προτού το θεσμικό όργανο απαντήσει στη σύσταση του Διαμεσολαβητή, πρέπει να την αναλύσει. Ο Διαμεσολαβητής, αντιθέτως, δεν δεσμεύεται από κανένα χρονικό όριο και θα εκδίδει σύσταση μόνο «μετά από δέουσα ανάλυση και αφού λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία».

Είναι σημαντικό να προστεθούν οι αιτήσεις πρόσβασης σε περιβαλλοντικές πληροφορίες που προβλέπονται στον πρώτο πυλώνα της σύμβασης του Aarhus και ενσωματώθηκαν στην έννομη τάξη της ΕΕ μέσω του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1367/2006. Η έννοια της περιβαλλοντικής πληροφορίας ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο δ). Ακόμα και αν στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1367/2006 προβλέπεται ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 ισχύει για οιαδήποτε αίτηση για περιβαλλοντικές πληροφορίες, οι κανόνες δεν είναι ταυτόσημοι λόγω, μεταξύ άλλων, του άρθρου 6. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο αυτό να προστεθεί στην αναφορά του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

- Τέλος, η Επιτροπή προτείνει την απευθείας ενσωμάτωση του ισχύοντος άρθρου 9 παράγραφος 4 των εκτελεστικών διατάξεων του Διαμεσολαβητή στο κείμενο του καθεστώτος, στο τέλος του άρθρου 3 παράγραφος 4 τέταρτο εδάφιο, προκειμένου να καθοριστεί η διαδικασία που συνδέεται με τη διατήρηση πληροφοριών εκ μέρους του Διαμεσολαβητή.

Η Επιτροπή προτείνει το ακόλουθο κείμενο:

«Ο Διαμεσολαβητής διατηρεί στην κατοχή του τα εμπιστευτικά έγγραφα που του διαβιβάζουν τα θεσμικά ή άλλα όργανα ή οργανισμοί ή τα κράτη μέλη στο πλαίσιο έρευνας μόνο κατά τη διάρκεια της έρευνας. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να ζητήσει από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό ή από κράτος μέλος να διατηρήσει τα έγγραφα αυτά για χρονικό διάστημα πέντε τουλάχιστον ετών από τη στιγμή που το εν λόγω θεσμικό όργανο ή κράτος μέλος ειδοποιηθεί ότι ο Διαμεσολαβητής δεν τα διατηρεί πλέον υπό την κατοχή του».

ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΛΙΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΕ ΩΣ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

Το άρθρο 3 παράγραφος 4 τελευταίο εδάφιο προβλέπει ότι «[ο]ι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης υποχρεούνται να καταθέτουν ως μάρτυρες, εάν τους το ζητήσει ο Διαμεσολαβητής, σχετικά με περιστατικά που αφορούν εν εξελίξει έρευνα του Διαμεσολαβητή. Καταθέτουν εξ ονόματος του θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού όπου ανήκουν. Εξακολουθούν να δεσμεύονται από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανονισμούς στους οποίους υπόκεινται. Στις περιπτώσεις που δεσμεύονται από το επαγγελματικό απόρρητο, τούτο δεν θεωρείται ότι συμπεριλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με καταγγελίες ή έρευνες για παρενόχληση ή κακοδιοίκηση».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

- (1) Πρέπει να διευκρινιστεί το νομικό πλαίσιο για την κοινολόγηση πληροφοριών από τα μέλη του προσωπικού στον Διαμεσολαβητή:

Η προτεινόμενη διάταξη αναφέρεται σε «κατάθεση» που πρέπει να δίνουν τα μέλη του προσωπικού των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης στον

Διαμεσολαβητή. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 19 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, το οποίο προβλέπει ότι οι υπάλληλοι μπορούν να καταθέτουν αφού προηγουμένως λάβουν άδεια της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής, αφορά μόνο αποκαλύψεις κατά τη διάρκεια ένδικης διαδικασίας. Δεδομένου ότι η έρευνα του Διαμεσολαβητή δεν αποτελεί δικαστική διαδικασία, το άρθρο 19 δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε κατάθεση που δίνεται στον Διαμεσολαβητή.

Συνεπώς, η «κατάθεση» στην οποία αναφέρεται η προτεινόμενη διάταξη θα πρέπει να χαρακτηριστεί «κοινολόγηση πληροφοριών», η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 17 παράγραφος 1 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Σύμφωνα με την εν λόγω παράγραφο, «[ο] υπάλληλος απέχει από την χωρίς άδεια κοινολόγηση των πληροφοριών που περιέρχονται στην αντίληψή του εξαιτίας των καθηκόντων του, εκτός εάν οι πληροφορίες αυτές έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί ή γίνει προσιτές στο κοινό». Συνεπώς, πριν από την κοινολόγηση πληροφοριών, μεταξύ άλλων με τη μορφή κατάθεσης στον Διαμεσολαβητή, τα μέλη του προσωπικού πρέπει να έχουν τη συγκατάθεση των ιεραρχικά ανωτέρων τους.

- (2) Το γεγονός ότι δεν μπορούν να κληθούν μέλη του προσωπικού να καταθέσουν με την προσωπική τους ιδιότητα χρήζει διευκρινίσεων:

Με την αναφορά στην υποχρέωση των μελών του προσωπικού να «καταθέτουν ως μάρτυρες [...] σχετικά με περιστατικά που αφορούν εν εξελίξει έρευνα», η υφιστάμενη διατύπωση της προτεινόμενης διάταξης δίνει την εντύπωση ότι τα μέλη του προσωπικού μπορεί να υποχρεωθούν να καταθέσουν ενώπιον του Διαμεσολαβητή υπό την προσωπική τους ιδιότητα, παρέχοντάς του τη δική τους εκδοχή των γεγονότων. Ωστόσο, το αίτημα για προσωπικές καταθέσεις υπερβαίνει την εντολή του Διαμεσολαβητή. Στην πραγματικότητα, ο Διαμεσολαβητής ασχολείται με περιπτώσεις κακοδιοίκησης θεσμικών οργάνων και δεν έχει την εξουσία να διερευνά πραγματικά περιστατικά σε προσωπικό επίπεδο, ιδίως σε περιπτώσεις παρενόχλησης. Μόνο το αρμόδιο θεσμικό όργανο και, εάν απαιτείται, το ΔΕΕ είναι επιφορτισμένα με την εξέταση μαρτύρων και τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών.

Στη δεύτερη περίοδο της προτεινόμενης διάταξης αναφέρεται ήδη ότι τα μέλη του προσωπικού «[κ]αταθέτουν εξ ονόματος του θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού όπου ανήκουν». Για να αποφευχθεί τυχόν ασάφεια, θα πρέπει να διαγραφεί κάθε αναφορά σε «κατάθεση περιστατικών» από μέλη του προσωπικού.

- (3) Η τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου θα πρέπει να εφαρμόζεται πάντοτε:

Η τελευταία περίοδος της προτεινόμενης διάταξης υποδηλώνει ότι η τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου όπως ορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες τα μέλη του προσωπικού καταθέτουν στον Διαμεσολαβητή στο πλαίσιο έρευνας. Η περίοδος αυτή θα πρέπει να διαγραφεί, δεδομένου ότι το άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις, μεταξύ άλλων και όταν τα μέλη του προσωπικού αποκαλύπτουν πληροφορίες κατά τη διάρκεια έρευνας του Διαμεσολαβητή. Στην πραγματικότητα, οι μόνες εξαιρέσεις που προβλέπονται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης αφορούν περιπτώσεις στις οποίες τα μέλη του προσωπικού αποκαλύπτουν πληροφορίες κατά τη διάρκεια δικαστικής διαδικασίας (άρθρο 19) ή στο πλαίσιο καταγγελίας παρατυπιών (άρθρα 22α και 22β).

ΝΕΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Το άρθρο 3 παράγραφος 5 προβλέπει ότι «[ο] Διαμεσολαβητής εξετάζει τακτικά τις διαδικασίες που συνδέονται με τη διοικητική δράση των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης και αξιολογεί αν μπορούν αποτελεσματικά να προλαμβάνουν περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, να εγγυώνται την αμεροληψία και να διασφαλίζουν πλήρη σεβασμό του δικαιώματος στη χρηστή διοίκηση. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να εντοπίζει και να αξιολογεί πιθανές περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων σε όλα τα επίπεδα, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή κακοδιοίκησης, και στην περίπτωση αυτή ο Διαμεσολαβητής συντάσσει συγκεκριμένα συμπεράσματα, και ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα πορίσματα επί του θέματος».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

- (1) Ο Διαμεσολαβητής δεν αποτελεί όργανο διαρκούς ελέγχου ή εποπτείας συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή τομέων δραστηριοτήτων των λοιπών θεσμικών οργάνων. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να εξετάζει τα εν λόγω ζητήματα βάσει των εξουσιών του να διερευνά καταγγελίες ή να κινεί έρευνες με δική του πρωτοβουλία, μόνο όμως στο πλαίσιο πιθανών περιπτώσεων κακοδιαχείρισης. Η εντολή του Διαμεσολαβητή δεν καλύπτει την αξιολόγηση πολιτικών και διαδικασιών εν γένει.
- (2) Η Επιτροπή θεωρεί ασαφή τη λέξη «συμπεράσματα». Φαίνεται ότι δίνει στον Διαμεσολαβητή την εξουσία να συνάγει συμπεράσματα εκτός του πλαισίου έρευνας, πράγμα που συνεπάγεται, για παράδειγμα, ότι το θεσμικό όργανο δεν θα είναι σε θέση να υποβάλει τις απόψεις του. Αυτό δεν συνάδει με το άρθρο 228 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της ΣΛΕΕ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Το άρθρο 3 παράγραφος 9 ορίζει ότι «[ε]ν συνεχεία, ο Διαμεσολαβητής αποστέλλει έκθεση στο οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό και, όταν απαιτείται λόγω της φύσης ή της κλίμακας του διαπιστωθέντος κρούσματος κακοδιοίκησης, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να κάνει σχετικές συστάσεις στην έκθεση. Ο καταγγέλλων ενημερώνεται, με φροντίδα του Διαμεσολαβητή, για το αποτέλεσμα της έρευνας, για τη γνώμη του ενδιαφερόμενου θεσμικού ή λοιπού οργάνου ή οργανισμού, καθώς και για τις συστάσεις που ενδεχομένως έχει διατυπώσει στην έκθεση ο Διαμεσολαβητής».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

Ο Διαμεσολαβητής ανέκαθεν είχε δικαίωμα να υποβάλλει «ειδικές εκθέσεις» στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επιπλέον των ετήσιων εκθέσεων σχετικά με τις δραστηριότητές του. Ο Διαμεσολαβητής εκδίδει ειδικές εκθέσεις μόνο σε πολύ εξαιρετικές και ευαίσθητες περιπτώσεις, όταν διαπιστώνει ότι η κλίμακα της κακοδιοίκησης είναι ιδιαίτερα σοβαρή. Ο Διαμεσολαβητής υποβάλλει, κατά μέσο όρο, μία ειδική έκθεση ετησίως. Η τελευταία ειδική έκθεση που αφορούσε την Επιτροπή υποβλήθηκε το 2012 και σχετιζόταν με την επέκταση του αερολιμένα της Βιέννης. Η προτεινόμενη διατύπωση είναι καλύτερη από το ισχύον κείμενο, ιδίως διότι παρέχει παραδείγματα περιπτώσεων όπου απαιτείται η αποστολή ειδικών εκθέσεων και, ως εκ τούτου, καθιστά πιθανότερη την τήρηση της εν λόγω διάταξης.

ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Το άρθρο 3 παράγραφος 10 προβλέπει ότι « [ό]ταν κρίνεται σκόπιμο σε σχέση με έρευνα για τις δραστηριότητες θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να προσέλθει ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ιδία πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο πλέον κατάλληλο επίπεδο».

Η Επιτροπή δεν προβάλλει αντιρρήσεις στην εν λόγω πρόταση και επισημαίνει ότι εναπόκειται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εξετάσει πώς και πότε μπορεί ο Διαμεσολαβητής να προσέρχεται ενώπιόν του.

ΝΕΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΥΣΗΣ

Το άρθρο 3 παράγραφος 11 προβλέπει ότι «[σ]το μέτρο του δυνατού, ο Διαμεσολαβητής αναζητεί, από κοινού με το ενδιαφερόμενο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό, λύση ικανή να εξαλείψει τις περιπτώσεις κακής διοίκησης και να ικανοποιήσει τον καταγγέλλοντα. Ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει τον καταγγέλλοντα σχετικά με την προτεινόμενη λύση, καθώς και με τυχόν παρατηρήσεις του οικείου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού. Εάν ο καταγγέλλων το επιθυμεί, έχει δικαίωμα, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, να υποβάλει στον Διαμεσολαβητή παρατηρήσεις ή πρόσθετες πληροφορίες που δεν ήταν γνωστές κατά την υποβολή της καταγγελίας».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

Είναι ήδη δυνατή η πρόταση λύσεων για την αντιμετώπιση περιπτώσεων κακοδιοίκησης αντί για την έκδοση επίσημων αποφάσεων, ιδίως μετά την έναρξη ισχύος των νέων εκτελεστικών διατάξεων του καθεστώτος του Διαμεσολαβητή το 2016. Η δυνατότητα αυτή είναι προς το συμφέρον όλων των ενδιαφερομένων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Το άρθρο 3 παράγραφος 12 προβλέπει ότι «[σ]το τέλος κάθε ετήσιας συνόδου, ο Διαμεσολαβητής υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών που διεξήγαγε. Η έκθεση περιλαμβάνει αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις συστάσεις του Διαμεσολαβητή και αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων που έχει στη διάθεσή του ο Διαμεσολαβητής για την άσκηση των καθηκόντων του. Οι εν λόγω αξιολογήσεις μπορούν επίσης να αποτελέσουν αντικείμενο χωριστών εκθέσεων» (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 6).

Η Επιτροπή δεν διατυπώνει αντιρρήσεις όσον αφορά την εν λόγω πρόταση και επισημαίνει ότι το συγκεκριμένο ζήτημα εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η ετήσια έκθεση του Διαμεσολαβητή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλύπτει ήδη τα ποσοστά συμμόρφωσης και τους διαθέσιμους πόρους. Ο Διαμεσολαβητής δημοσιεύει ετησίως δεύτερη έκθεση με επικαιροποιημένα στοιχεία («Putting it Right»).

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ

Το άρθρο 6 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο προβλέπει ότι «[α]ν ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι γεγονότα των οποίων έλαβε γνώση στο πλαίσιο των ερευνών του ενδέχεται να εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο, ενημερώνει σχετικώς τις αρμόδιες εθνικές αρχές καθώς και, στο μέτρο που η υπόθεση υπάρχει στις αρμοδιότητές τους, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της

Απάτης και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Αν είναι σκόπιμο, ο Διαμεσολαβητής πληροφορεί επίσης το θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό στο οποίο υπάγεται ο εν λόγω υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού και το οποίο μπορεί να εφαρμόσει το άρθρο 17 δεύτερο εδάφιο του πρωτοκόλλου αριθ. 7 περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (βλ. επίσης αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11).

Η Επιτροπή συμφωνεί εν μέρει με την πρόταση αυτή, διότι θεωρεί ότι μπορεί να είναι χρήσιμο ο Διαμεσολαβητής να ενημερώνει τις αρμόδιες εθνικές αρχές, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία όταν γεγονότα των οποίων έλαβε γνώση στο πλαίσιο των ερευνών του ενδέχεται να εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο.

Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι το κείμενο θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να καλύπτει ευρύτερο σύνολο δράσεων (βλ. κατωτέρω).

- (1) Η ανωτέρω διατύπωση είναι εσφαλμένη, δεδομένου ότι τα θεσμικά όργανα αίρουν την ασυλία κατόπιν αιτήματος των αρχών επιβολής του νόμου ή σε συνεργασία με αυτές, όχι όμως με δική τους πρωτοβουλία.
- (2) Η υφιστάμενη διατύπωση του πρώτου σκέλους της πρώτης περιόδου («Αν ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι γεγονότα των οποίων έλαβε γνώση στο πλαίσιο των ερευνών του ενδέχεται να εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο...») παρέχει στον Διαμεσολαβητή ένα ορισμένο περιθώριο εκτίμησης ως προς το αν θα αναφέρει (ή όχι) τα εν λόγω γεγονότα, και πότε. Το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και το άρθρο 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 δεν αφήνουν αυτό το περιθώριο εκτίμησης στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς, αλλά προβλέπουν την υποχρέωση ενημέρωσης είτε της OLAF είτε της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση και «χωρίς (αδικαιολόγητη) καθυστέρηση».
- (3) Η υφιστάμενη διατύπωση της τελευταίας περιόδου θα παρέχει στον Διαμεσολαβητή τη δυνατότητα —αφού υποβάλει αναφορά στην OLAF ή στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία σχετικά με γεγονότα που εμπίπτουν στις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους— να ενημερώσει το θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό στο οποίο υπάγεται ο εν λόγω υπάλληλος ή μέλος του προσωπικού, ενώ η OLAF ή η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορούν, αντιθέτως, να επιλέξουν να αναβάλουν την παροχή των συγκεκριμένων πληροφοριών.

Το άρθρο 4 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 παρέχει στην OLAF κάποιο περιθώριο ελιγμού, καθώς προβλέπει ότι «[ό]ταν, προτού αποφασισθεί η έναρξη εσωτερικής έρευνας, η Υπηρεσία χειρίζεται πληροφορίες από τις οποίες εικάζεται απάτη, διαφθορά ή κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, **μπορεί** να ενημερώνει το ενδιαφερόμενο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό». (προστέθηκε έμφαση)

Επιπλέον, εάν η OLAF, αφού λάβει τις πληροφορίες από τον Διαμεσολαβητή, προβεί σε έναρξη εσωτερικής έρευνας σχετικά με υπάλληλο, μέλος του λοιπού προσωπικού, μέλος θεσμικού οργάνου ή λοιπών οργάνων, διευθυντικό στέλεχος λοιπών οργάνων ή οργανισμού ή μέλος του προσωπικού, τότε η OLAF υποχρεούται να ενημερώσει το θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό στον οποίο ανήκει το εν λόγω πρόσωπο [άρθρο 4 παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013]. Ωστόσο, η OLAF μπορεί επίσης να επιλέξει να αναβάλει την παροχή των πληροφοριών αυτών [άρθρο 4 παράγραφος 6 τελευταίο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013]. Συνεπώς, η πληροφόρηση του θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού στο οποίο υπάγεται ο εν λόγω υπάλληλος ή μέλος του

προσωπικού από τον Διαμεσολαβητή χωρίς προηγούμενη διαβούλευση με την OLAF θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τις αποφάσεις της OLAF σχετικά με τη συνέχεια που δίδει στις πληροφορίες που έλαβε (για παράδειγμα, την απόφαση για το αν θα κινήσει έρευνα, καθώς και για τον χρόνο ενημέρωσης του οικείου θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού σχετικά με την έναρξη εσωτερικής έρευνας).

Το ίδιο ζητήματα (η ανάγκη προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των μελλοντικών ερευνών) ισχύουν και για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Η Επιτροπή προτείνει το ακόλουθο κείμενο:

«Αν γεγονότα των οποίων ο Διαμεσολαβητής έλαβε γνώση στο πλαίσιο των ερευνών του ενδέχεται να συνιστούν ή να συνδέονται με ποινικό αδίκημα, ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει σχετικά τις αρμόδιες εθνικές αρχές καθώς και, στο μέτρο που η υπόθεση εμπίπτει στις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, σύμφωνα με το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939. Αυτό γίνεται με την επιφύλαξη της γενικής υποχρέωσης ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης που υπέχουν όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013. Αν είναι σκόπιμο, ο Διαμεσολαβητής, κατόπιν διαβούλευσης με την OLAF ή την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, πληροφορεί επίσης το θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό στο οποίο υπάγεται ο εν λόγω υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού και το οποίο μπορεί να κινήσει τις δέουσες διαδικασίες».

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ ΣΤΟΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ

Η αιτιολογική σκέψη 11 αναφέρει ότι: «[θ]α πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πρόσφατες αλλαγές όσον αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης από αξιόποινες πράξεις, ιδίως η σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, προκειμένου να δοθεί στον Διαμεσολαβητή η δυνατότητα να της κοινοποιεί τυχόν πληροφορίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της. Παρομοίως, για τον πλήρη σεβασμό του τεκμηρίου της αθωότητας και των δικαιωμάτων της υπεράσπισης που κατοχυρώνονται στο άρθρο 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι επιθυμητό, όταν ο Διαμεσολαβητής κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία πληροφορίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, να αναφέρει την κοινοποίηση αυτή στον ενδιαφερόμενο και στον καταγγέλλοντα».

Η Επιτροπή συμφωνεί εν μέρει με την πρόταση αυτή, δεδομένου ότι η υποχρέωση υποβολής αναφοράς στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939.

Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η τελευταία περίοδος θα πρέπει να διαγραφεί. Εάν ο Διαμεσολαβητής γνωστοποιήσει στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία πληροφορίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, ενημερώσει όμως παράλληλα τον ενδιαφερόμενο και τον καταγγέλλοντα, η ενέργεια αυτή μπορεί να παρεμποδίσει πιθανές ή μελλοντικές δραστηριότητες έρευνας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Επιπλέον, στο στάδιο της διαβίβασης πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, δεν βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη ποινική έρευνα και δεν έχουν απαγγελθεί «κατηγορίες» σε κανέναν ενδιαφερόμενο. Ως εκ τούτου, δεν έχει ακόμα «ενεργοποιηθεί» το άρθρο 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Στο στάδιο αυτό, είναι αναγκαίο να διατηρηθεί ο εμπιστευτικός χαρακτήρας τυχόν μελλοντικής ποινικής έρευνας. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεσμεύεται να σέβεται τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και τα διαδικαστικά δικαιώματα [βλ. άρθρα 5 και 41 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου] κατά τη διάρκεια των ερευνών της.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Το άρθρο 7 παράγραφος 2 προβλέπει ότι: «[ο] Διαμεσολαβητής συνεργάζεται, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με άλλα όργανα και φορείς των κρατών μελών, αποφεύγοντας παράλληλα οποιαδήποτε επικάλυψη με τις δραστηριότητές τους» (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 12).

Η Επιτροπή συμφωνεί με την αρχή ότι ο Διαμεσολαβητής θα πρέπει να συνεργάζεται με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των καθηκόντων του. Ωστόσο, θεωρεί ότι το κείμενο θα πρέπει να αποσαφηνιστεί για τους εξής λόγους:

Ο Διαμεσολαβητής δεν έχει γενική αρμοδιότητα στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μπορεί να διαχειρίζεται μόνο υποθέσεις κακοδιοίκησης και να συνεργάζεται με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στον συγκεκριμένο τομέα. Η ευρύτερη συνεργασία με «άλλα όργανα και φορείς» δεν είναι σκόπιμη, εκτός εάν στην πρόταση διευκρινιστεί ποια είναι τα εν λόγω όργανα και οι φορείς (ποιος τομέας αρμοδιότητας; θεσμικά όργανα/φορείς της ΕΕ ή φορείς των κρατών μελών;).

Η Επιτροπή προτείνει την ακόλουθη διατύπωση:

«Ο Διαμεσολαβητής, στο πλαίσιο των καθηκόντων του όπως ορίζονται στο άρθρο 228 της ΣΛΕΕ, συνεργάζεται με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποφεύγοντας παράλληλα οποιαδήποτε πιθανή επικάλυψη με τις δραστηριότητές του, καθώς και με όργανα και φορείς των κρατών μελών που είναι αρμόδια για την προαγωγή και την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.»

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟΥΣ ΠΙΘΑΝΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Το άρθρο 8 παράγραφος 2 προβλέπει ότι «[ο] Διαμεσολαβητής επιλέγεται μεταξύ προσωπικοτήτων που είναι πολίτες της Ένωσης, απολαύουν πλήρως των αστικών και πολιτικών τους δικαιωμάτων, παρέχουν πλήρη εγγύα ανεξαρτησίας, δεν υπήρξαν μέλη εθνικών κυβερνήσεων ή ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων κατά την προηγούμενη τριετία, πληρούν προϋποθέσεις αμεροληψίας ισοδύναμες με εκείνες που απαιτούνται στη χώρα τους για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων, και διαθέτουν αναγνωρισμένη πείρα και ικανότητες για να ανταποκριθούν στα καθήκοντα του Διαμεσολαβητή».

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή την πρόταση για τους εξής λόγους:

- (1) Η υποχρέωση του Διαμεσολαβητή να είναι ανεξάρτητος και να μην ζητά ούτε να δέχεται εντολές από καμία κυβέρνηση, θεσμικό ή άλλο όργανο ή οντότητα δεν δικαιολογεί τον αποκλεισμό ατόμων που κατείχαν πολιτικό αξίωμα την τελευταία τριετία σε εθνική κυβέρνηση ή θεσμικό όργανο της ΕΕ. Για τους δικαστές και τους γενικούς εισαγγελείς του Δικαστηρίου δεν ισχύει ανάλογη απαγόρευση (βλ. άρθρο 253 της ΣΛΕΕ).
- (2) Η Επιτροπή αμφισβητεί την αναλογικότητα του αποκλεισμού όλων των ασκούντων δημόσιο λειτουργήμα, συμπεριλαμβανομένων των πρώην δικαστών του Δικαστηρίου, των μελών του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ανεξάρτητα από τα προσωπικά τους προσόντα και παρά τις ομοιότητες με άλλες κατηγορίες ατόμων που δεν αποκλείονται. Αν σκοπός είναι η

αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων, τότε υπάρχουν πιο αναλογικοί τρόποι επίτευξής του.

- (3) Το ισχύον καθεστώς του Διαμεσολαβητή προβλέπει ότι «(...) και πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται στη χώρα τους για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων ανώτατης βαθμίδας ή διαθέτουν αναγνωρισμένη πείρα και ικανότητες για να ανταποκριθούν στα καθήκοντα του διαμεσολαβητή». Η εν λόγω αλλαγή και ο μετασχηματισμός της πρώτης εναλλακτικής απαίτησης δεν αιτιολογούνται. Άμεση συνέπεια της προτεινόμενης αλλαγής θα είναι να ευνοούνται υποψήφιοι που κατείχαν το αξίωμα του Διαμεσολαβητή έναντι εκείνων που κατείχαν εθνικά δικαστικά αξιώματα.

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- Το άρθρο 17 καθορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο (έξι στοιχεία) που θα πρέπει να περιλαμβάνεται στις εν λόγω εκτελεστικές διατάξεις, καθώς και την ανάγκη να είναι «σύμφωνες με τον παρόντα κανονισμό». Η Επιτροπή προτείνει να ζητείται η γνώμη των αρμόδιων θεσμικών οργάνων, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή, κατά την έγκριση των εν λόγω εκτελεστικών διατάξεων, δεδομένου ότι αυτό αποτελεί συνήθη πρακτική για άλλα θεσμικά όργανα.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

- Το άρθρο 9 παράγραφος 3 προβλέπει ότι «[σ]ε περίπτωση πρόωρης παύσης των καθηκόντων του Διαμεσολαβητή, ορίζεται νέος Διαμεσολαβητής εντός τριών μηνών από την έναρξη της χρείας για το χρονικό διάστημα έως τη λήξη της κοινοβουλευτικής περιόδου. Έως την εκλογή νέου Διαμεσολαβητή, ο κύριος υπεύθυνος που αναφέρεται στο άρθρο 13 παράγραφος 2 είναι υπεύθυνος για επείγοντα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διαμεσολαβητή».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση, διότι διευκρινίζει ότι «ο κύριος υπεύθυνος» (η γραμματεία του Διαμεσολαβητή που αναφέρεται στο άρθρο 13) είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της αδιάλειπτης λειτουργίας όταν υπάρχει πρόωρη παύση των καθηκόντων του Διαμεσολαβητή.

- Το άρθρο 10 προβλέπει ότι «[ό]ταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προτίθεται να ζητήσει την απαλλαγή του Διαμεσολαβητή από τα καθήκοντά του σύμφωνα με το άρθρο 228 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, δέχεται τον Διαμεσολαβητή σε ακρόαση προτού προβεί στην ενέργεια αυτή».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση, καθώς είναι δίκαιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να δέχεται τον Διαμεσολαβητή σε ακρόαση όταν προτίθεται να ζητήσει την απαλλαγή του.

- Το άρθρο 13 παράγραφος 1 προβλέπει ότι «[δ]ιατίθεται στον Διαμεσολαβητή προϋπολογισμός επαρκής για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του και της εκτέλεσης των καθηκόντων που αναφέρονται στις Συνθήκες και στον παρόντα κανονισμό».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση, καθώς εκφράζει σαφώς την προφανή ανάγκη διάθεσης επαρκών οικονομικών πόρων στον Διαμεσολαβητή για την εκπλήρωση των καθηκόντων του.

- Το άρθρο 13 παράγραφος 3 προβλέπει ότι «[ο]Διαμεσολαβητής θα πρέπει να αποσκοπεί στην επίτευξη ισότητας ως προς τα φύλα στη σύνθεση της γραμματείας του Διαμεσολαβητή».

Η Επιτροπή συμφωνεί με αυτή την πρόταση, δεδομένου ότι αποσκοπεί στη διασφάλιση της ισότητας των φύλων στη γραμματεία του Διαμεσολαβητή. ***Ωστόσο, η Επιτροπή προτείνει την ακόλουθη προσθήκη:*** «[...] σύμφωνα με το άρθρο 1δ παράγραφος 2 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης».